

TEKNİK ŞARTNAME

1. KONU

Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş. (KTSEÜAŞ) Üretim Direktörlüğü 157 MW 3. Ünitenin mevcut Türbin kontrol sistemlerinin incelenmesi, gerekli otomasyon sisteminin donanımsal ve yazılımsal olarak yenilenmesi, TEİAŞ Elektrik Piyasası Yan Hizmetler Yönetmeliği UCTE Kriterlerine göre Primer Frekans Katılım Testine hazır hale getirilmesi, testlerde gözlemci bulundurması, TEİAŞ Yan Hizmetler Yönetmeliği Veri Kayıt Esasları doğrultusunda EK-B (Frekans Kontrol Veri Kayıt Esasları) EK-C Konvaktiyonel Tip Santraller İçin Reaktif Kontrol Veri Kayıt Esasları) dahilinde very alışverişinde bulunma, emniyetli, güvenli çalışır vaziyette teslim edilmesi işidir.

2. TARAFLAR

Bu dosya kapsamında sözleşme imzalayarak işi üstlenen firma kısaca "FIRMA", Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş. kısaca "KTSEÜAŞ" ve Kangal Termik Santral Bakım-Üretim Birimleri kısaca "İŞLETME" olarak isimlendirilecektir.

3. KAPSAM VE İŞİN TANIMI

Santralımız 3. Ünitesi türbin regülatörleri kontrol sisteminde Mitsubishi marka DEH DCS kullanılmıştır. Ünite kontrol sistemi ve TEIAS Yük Tevzi Merkezi arasında bilgi alışverişini sağlayacak iletişim linkli Terminal bulunmamaktadır. Ünite primer frekans kontrolünde çalışmamakta ve primer frekans kontrol sertifika ölçümelerini gerçekleştirememektedir. Kazan kontrol sistemi Siemens Teleperm ME tarafından sağlanmaktadır. Ünite yük kontrolde iken türbin ve kazan kontrol sistemleri arasında zayıf bir bağlantı vardır. İstenilen yük atma 15 MW altında bir değerde iken ünite çok yavaş tepki vermektedir. Bu sebepten dolayı PFK rezervini sağlayamamaktadır.

Ünite 130 MW set değerinde normal çalışma sırasında 125 MW ile 135 MW değerleri arasında 10 sn periyotlarda salınım yapmaktadır. Yüklenici, ayrıca ünitenin tepkisini işe başlamadan önce kendisi de analiz etmelidir.

3.1- Firma, 3.Ünityeye ait mevcut Türbin Kontrol Sistemlerinin incelenmesi, iyileştirilmesi, süreç kontrolü ve veri toplamı işlerinin yapıldığı yazılım ve donanımların, yenilenmesi işinden sorumlu olacaktır.

İyileştirme Kapsamı:

3.1.1- 3. Ünite mevcut MITSUBISHI DCS sistemi ile kontrol edilmektedir. Primer Frekans Kontrol(PFK), Sekonder Frekans Kontrolü(SFK), Reaktif Güç Desteği (RGD) Hizmeti Uygulamalarını sunmak için gerekli tüm sinyaller yeni kurulacak DCS'de bulunacaktır.

3.1.2- Yeni DCS yapısı Modbus, Profibus ve Profinet haberleşme protokollerini destekleyecektir.

3.1.3- Yeni DCS kontrolü için 1adet Engineer PC(2 Ekranlı), 1 Adet Operatör PC(2Ekranlı), 1 adet Web Server PC ve renkli lazer yazıcı donanımları olacaktır.

3.1.4- 3. Ünite kontrol sistemi ve TEIAS Yük Tevzi Merkezi arasında bilgi alışverisini sağlayacak, iletişim linki iki opsiyonlu şekilde sunulacaktır.

- **1.Opsiyon :**Sistem kendine ait ayrı bir web server ile internet ortamında ilgili verileri istenilen formatta ve istenilen şekillerde iletilmesi sağlanacaktır (ftp, mail) Kurulacak olan web server üzerinde çalışacak program, yeni ünitelerin ve sinyallerin eklenebilmesine olanak sağlayacaktır.
- **2. Opsiyon :**Sistem 1.2. Ünitede bulunan mevcut web server sistemine bağlanabilecektir. (Mevcut sisteminin şeması ek'te mevcuttur.)

3.1.5- Firma, işe başlamadan önce, valf karakteristiklerinin ölçülmesi ve analizi, sistemde mevcut kullanılan ölçüm cihazlarının kontrolü, gerekliyse yenilenmesi veya ilave edilmesi, istenen mekanik ayarlar için işverene çözüm raporu sunulması işlerinden sorumlu olacaktır.

3.1.6- Gerekli kazan kontrol değişkenlerinin (yakit, hava, vb.) ölçüm doğrulamaları ve gerekli ayarlamalar ile ilgili öneri raporu için analizler yapılacaktır.

3.1.7- Ünitenin ayarlanmış yük değişkenlerine verdiği zayıf tepkilerden türbin kontrolü ve tüm sistem ile ilgili kazan kontrol algoritmaları yeniden ayarlanacaktır. Yada yeni kurulacak DCS tarafından kontrol edilecektir.

3.1.8- PFK sisteminin kontrolü ve gerekli testlerin yapılabilmesi için SCADA üzerinde bir arayüz oluşturulacaktır.

3.1.9- TEIAS Elektrik Kalite Hizmetleri yönetmeliğine göre PFK, SFK, RGD testleri için gerekli analog sinyaller(4-20 mA) için hazır klemens bağlantıları donanımsal olarak

hazırlanacaktır.

3.1.10- Sistemde garanti ölçümleri ve sertifikasyon ölçümleri yapılacaktır.

3.1.11- Sistemde donanımsal ve yazılımsal oluşabilecek arızalarda, sistemin tekrardan çalışır duruma getirilebilmesi için gerekli tüm yedeklerin KTSEÜAŞ'a teslim edilecektir.

3.1.12- Sistemi en iyi iletişim noktasında çalıştırabilmek amacıyla, çeşitli birimleri devreye alma, devreden çıkışma, sistemin her noktasındaki elektriksel parametreleri ölçme ve ölçülen değerleri görüntüleme, ışıklı ve sesli uyarılar, arızaların anında görüntülenmesi, sistemin işletilmesi ile ilgili hertürlü bilginin depolanmasına imkan sağlanacaktır. Ayrıca işletme şartlarının değişmesine paralel olarak genişleme imkanları ve genel otomasyon ile entegrasyon ihtimali gözönüne alınarak tasarım yapılacaktır. Planlanan tasarım modeli teklif ekinde bulunacaktır.

Ön inceleme sonrasında elde edilen veriler doğrultusunda KTSEÜAŞ ve FIRMA tarafından yapılacak çalışmaların tamamlanmasının ardından ek protokol hazırlanacaktır.

4. PERFORMANS TESTLERİ

Montaj ve devreye almaya müteakip sistem 3 takvim günü sürecek testlere tabi tutulacak. Testler süresince sistem sorunsuz olarak istenilen yükte ve ayarda çalışabilecektir.

5- FİKRI VE SİNAI MÜLKİYETE KONU HUSUSLAR:

KTSEÜAŞ, sözleşme hükümleri çerçevesinde FIRMA tarafından üstlenilen bir hizmetin konusu olan ya da hizmetin ifası sırasında veya ifası nedeniyle meydana getirilen ürünler üzerindeki fikri ve sınai haklar (marka, patent, lisans, endüstriyel tasarımlar, faydalı modeller, dijital iletişim, ticaret ünvanlarıyla diğer ad ve işaretler, açıklanmamış bilgiler) , benzeri fikri ve sınai mülkiyet konusu haklardan hangisi veya hangilerine ne kadar süreyle ne gibi şartlara sahip olacağını , ilgili mevzuat hükümlerini dikkate alarak, proje istek ve ihtiyaçları doğrultusunda ve duraksamaya yer bırakmayacak şekilde düzenleyecek ve temin edecektir.

Bu haklar, yürürlükteki mevzuatın emredici hükümleri saklı kalmak, ürünün mahiyet ve hususuyetini bozmamak ve ürün sahibin şeref ve itibarını zedeleyecek şekilde kullanmamak kaydıyla münhasır KTSEÜAŞ'ye ait olacaktır. FIRMA projenin

kesin kabulüne kadar yapılacak tadilatlar (Yazılım, program, lisans ve vs.) ile ilgili revize projelerini KTSEÜAŞ'a devreye alma, geçici kabul ve kesin kabul aşamalarında yazılı olarak verecektir.

FIRMA'nın sözleşmeye göre üstlendiği yükümlülüklerini yerine getirmesi sırasında veya getirmesi nedeniyle ilgili mevzuat hükümleri gereğince koruma altına alınmış fikri ve/veya sınai mülkiyet konusu olan bir hak ve/veya menfaatin ihlal edilmesi halinde, bundan kaynaklanan her türlü idari, hukuki, cezai ve mali sorumluluk FIRMA'nın kendisine aittir. FIRMA bu konuda KTSEÜAŞ'den herhangi bir istemde bulunamaz. Buna rağmen KTSEÜAŞ hukuksal bir yaptırımla karşı karşıya kalırsa, diğer hakları saklı kalmak kaydıyla FIRMA'ya RÜCU eder.

FIRMA, sözleşme imzalanmadan önce, üstleneceği hizmetin fikri ve sınai mülkiyet konusu olup olmadığını, eğer bu kapsamda ise, konuya ilişkin kendisine ve üçüncü kişilere ait hak ve yükümlülükleri bildirmek ve belgelendirmek zorundadır. Bu ödevin hiç veya gereği gibi yerine getirmemesi nedeniyle KTSEÜAŞ herhangi bir zarara, zarar tehlikesine veya hak kaybına uğrarsa, bu nedenle uğradığı her türlü zararı diğer hakları saklı kalmak kaydıyla FIRMA'dan tahsil ve tanzim eder.

6. SANTRAL ŞARTLARI VE YER GÖRME BELGESİ

İhaleye katılacak firmalar isterlerse yer görme belgesi alacaklardır. Yer görme sırasında her türlü bilgi temini işletmemiz tarafından sağlanacaktır, aynı şekilde FIRMA cihazlarının monte edileceği sistemin ve saha şartlarının (iklimsel, fiziksel) uygunluğunu teklif mektuplarında KTSEÜAŞ'a bildirecektir. Daha sonra sistem ve saha şartları ile ilgili FIRMA mazeretleri dikkate alınmayacağından emindi.

7. EĞİTİM

7.1- FIRMA yeni kurulacak sistemin yazılımları ile ilgili olarak işletme personeline teslim edilecek olan yedeklerle birlikte tekrar devreye alma, eğitimi verecektir.

7.2- FIRMA, yapacağı tesis, teçhizat, sistem ve donanımla ilgili KTSEÜAŞ'ın işletme ve bakım personeline gerekli eğitimi verecektir.

8. MESLEKİ VE TEKNİK YETERLİLİK

Her teklif sahibi en az işletmemize eşdeğer gücü sahip bir Kömür ile çalışan bir Elektrik santralinin ünite kontrolünü komple (kazan + türbin + elektrik) DCS otomasyonunu yaptığı ve başarılı bir şekilde tamalayarak işletmeye aldığı ispat

eden açık ve detaylı bilgiyi ihtiva eden iş bitirme belgesini teklifi ile birlikte sunacaktır. İsteklilerce, yurt içinde veya yurt dışında kamu veya özel sektörde bedel içeren tekbir sözleşme kapsamında taahüt edilen ve teklif edilen bedelin en az %40'ı oranında ihale konusu iş veya benzer ,ilere ilişkin olarak; ilk ilan tarihinden geriye doğru son 5 yıl içerisinde Kabul işlemleri tamalanan işlerine ilişkin iş deneyimini gösteren belgelerin sunulması zorunludur.

Benzer iş; En az işletmemize eşdeğer güze sahip elektrik enerjisi üretimi yapan ve halen çalışan bir enerji (kömür – nükleer- doğalgaz- fueloil) santralinin komple ölçü kontrol sistemini yapmış olmak ve/veya en az işletmemize eşdeğer güze sahip elektrik enerjisi üretimi yapan ve halen çalışan bir termik santralinin DCS-SCADA sisteminde iyileştirme ve test yapmış olmak.

8.1-Garanti revizyonu yapılan tüm sistemi kapsayacaktır. Revizyonda yapılacak tüm işlemler (montaj, yazılım, yükleme vs) FIRMA tarafından gerçekleştirilecektir.

FIRMA bu sözleşmede sağladığı malzemelerin yeni, kullanılmamış, enson veya geçerli modeller olduğunu, bütün yeni tasarım ve malzeme yeniliklerini içerdigini garanti edecektir. FIRMA kuracağı sistemin güvenli çalışması için gerekli tüm güvenlik tedbirlerini almakla yükümlüdür. Revizyon esnasında oluşan tüm arızalar yüklenici firma tarafından karşılanacaktır. KTSEÜAŞ, bu garantiden doğacak herhangi bir talebi yazılı veya sözlü olarak derhal firmaya bildirecektir. Böyle bir duyuruya alan firma derhal bozuk malzeme veya parçaları KTSEÜAŞ'e hiçbir gider yüklemeksiz tamir edecek veya değiştirecektir. Garanti süresinde; FIRMA telefonla teknik destek alımı için kendi firmasından belirleyeceği personelleri (en az iki personel) sabit ve cep telefonu numaralarını KTSEÜAŞ'a bildirecektir. Bu kişilere ait bilgilerde veya sorumlu personelde değişiklik olması durumunda, FIRMA bunu KTSEÜAŞ'a bir hafta içinde resmi yazı ile bildirmelidir.

8.2- FIRMA, garanti süresi içinde ünitenin devre dışı olmasına neden olacak bir arıza meydana gelmesi durumunda 24 saat içinde arızaya online müdahale edeceklerdir. Arızanın giderilmemesi durumunda ikinci 24 saat içerisinde yerinde müdahale edecektir.

9. YÜKLENİCİNİN SORUMLULUKLARI

- 9.1-** FIRMA, Teknik şartnamenin ana maddelerinde belirtilen taaahüt konusu iş eksiksiz olarak tamamlayıp, sorunsuz bir şekilde devreye almalıdır.
- 9.2-** FIRMA, KTSEÜAŞ'ın tesislerine zarar vermemek için gerekli önlemleri alacak, iş

esnasında meydana gelen zarar ve hasarı ödeyecektir.

- 9.3- FIRMA, getirip çalıştıracağı personelin listesini yazılı olarak KTSEÜAŞ'a bildirecek ve bu personeller için geçici kimlik çıkartacaktır.
- 9.4- FIRMA personeli sözleşmede aksine bir hükm yoksa KTSEÜAŞ'ın iş disiplininde belirlenen normal ve fazla çalışma saatlerine uyacaktır.
- 9.5- FIRMA çalıştıracağı personeli kendi imkanları ile taşıyacaktır. FIRMA kendi elemanlarının konaklama, yeme, içme, koruyucu gıda, temizlik malzemesi vb. Sosyal ihtiyaçlarını sağlayacaktır.
- 9.6- FIRMA, yer teslimi öncesi yapacağı işe ilgili iş termin programını ve bütün projelerden en az bir (1) takımını işletmeye sunacaktır
- 9.7- FIRMA, görevlendirdiği şantiye şefi Türkçe bilecek veya FIRMA şantiye şefi ile alıcı yetkilileri arasında koordinasyonu sağlayacak personel bulunduracaktır. FIRMA sahada yabancı personel çalıştırıyor ise KTSEÜAŞ personeli ile yabancı personel arasında diyalogu sağlayacak teknik personel FIRMA tarafından temin edilecektir.
- 9.8- FIRMA, garanti süresi sonuna kadar, DCS ve SCADA sistemi ile ilgili ihtiyaç duyulduğunda gerekli teknik desteği sağlayacaktır.
- 9.9- Kurulması düşünülen server'a ait donanım şeması ile birlikte, bunlara ait marka, model, tüm teknik özellikler ihale dosyası ile birlikte sunulacaktır.
- 9.10- Kullanılan her donanım kendisi ile ilgili sahip olunması gereken belgelerin fotokopileri, ihale dosyası ile birlikte verilecektir. Aksi taktirde teklifleri geçersiz sayılacaktır.

10. İŞ PLANI VE İŞİN SÜRESİ

Firma teklif ekinde tasarılanan iş planı / programı verecektir.

Donanımsal ve yazılımsal değişikliğin yapılmasının ardından, toplam süreyi verimli kullanmak adına, üretimi aksatmayacak şekilde PC, kablaj vs işlerinin yapılması önceden planlanacaktır.

11. TEKLİF VERME, FİYAT VE ÖDEME

11.1- Firma teklif vereceği işe ait malzemelerin yedekleri ile birlikte teknik özelliklerini açıklayan, dökümanları teklif ekinde KTSEÜAŞ'a verecektir.

Teknik şartnamede bulunmayan, işin sağlıklı sonuçlanması ve garanti süresince üretim sürekliliğini sağlayacak olan ana-yedek malzemeler firma tarafından teklif ekinde belirtecektir.

11.2- Fiyatlandırma işin tamamı için tek bedel olarak KTSEÜAŞ ödeme takvimine göre ödenecektir.

Ekler:

Ek-1: 1.-2. Ünite Mevcut Web Server Yapısı

Ek-2: 3.Ünite İstenilen DCS Yapısı

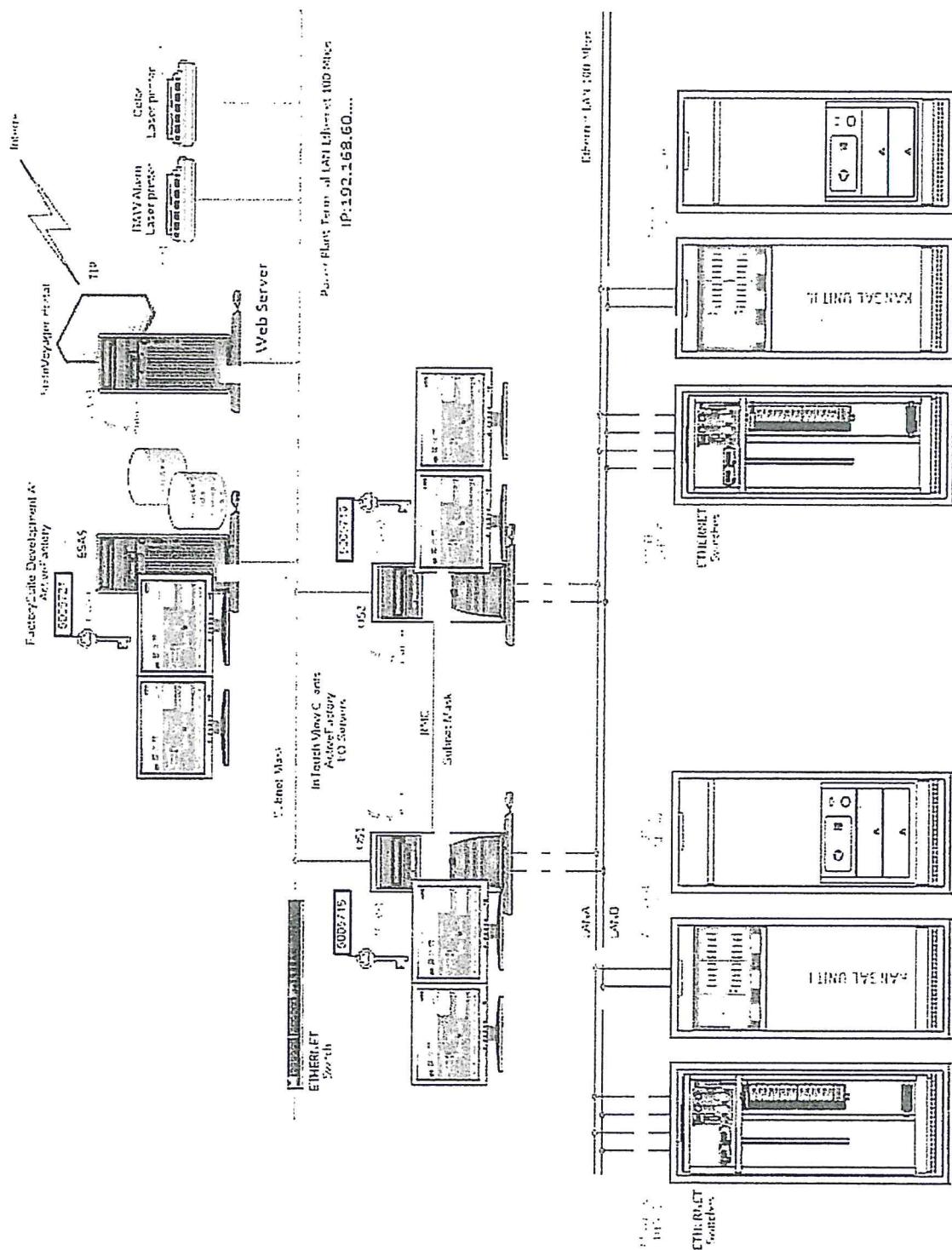
Ek-3: TEİAŞ Yan Hizmetler Yönetmeliği Veri Kayıt Esasları doğrultusunda EK-B

(Frekans Kontrolüne Katılım Yan Hizmetinin İzlenmesine İlişkin Veri Kayıt Esasları)

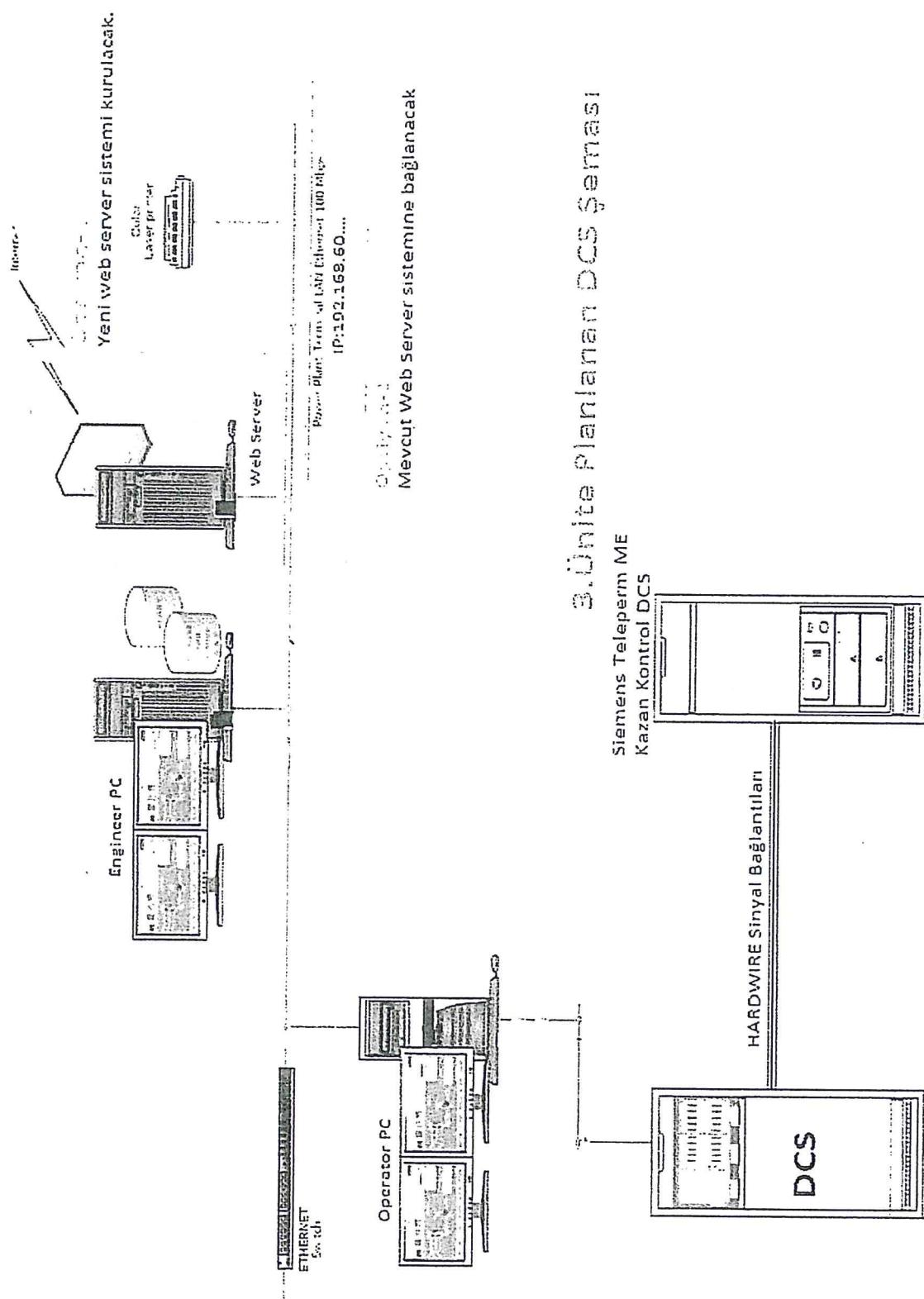
Ek-4: TEİAŞ Yan Hizmetler Yönetmeliği Veri Kayıt Esasları doğrultusunda EK-C

(Reaktif Güç Desteği ve Gerilim Kontrolü Yan Hizmetine İlişkin Veri Kayıt Esasları)

$$E_{k-1}$$

Ek - 2

FREKANS KONTROLÜNE KATILIM YAN HİZMETİNİN İZLENMESİNE İLİŞKİN VERİ KAYIT EŞASLARI, MART 2011

Kayıt Dosyası Bicimli:

- a) SANTRAL ADI: ...
- b) FREKANS KONTROLÜNE KATILAN BİRİMİN (UEVÇB ya da AGC'den referans değer gelen birim) (SANTRAL/KOMBİNE ÇEVİRİM BLOĞU/ÜNİTE) ADI: ...
- c) FREKANS KONTROLÜNE KATILAN BİRİMİN (UEVÇB ya da AGC'den referans değer gelen birim) (SANTRAL/KOMBİNE ÇEVİRİM BLOĞU/ÜNİTE) NOMİNAL AKTİF GÜCÜ (KURULU GÜCÜ) (MW): ...
- d) İLGİLİ BİRİMİN "AKTİF ÜNİTELERİNİN" PRIMER FREKANS KONTROLÜ İÇİN GEÇERLİ "DROOP" DEĞERLERİ (%): ...
- e) İLGİLİ BİRİMİN "AKTİF ÜNİTELERİNİN", GEÇERLİ "DROOP" DEĞERLERİYLE, 200 mHz'lik basamak frekans değişiminé verdigi tepkinin ortalaması dengeye gelme süresi (sn): ...
- f) İLGİLİ BİRİMİN "AKTİF ÜNİTELERİNİN" YÜK ALMA - ATMA HİZLARI (MW/dak): ...
- g) İLGİLİ BİRİMİN "AKTİF ÜNİTELERİNİN" HIZ REGÜLATÖRÜNE GİDEN HIZ BİLGİSİNDEKİ +/- STEKSEL ÖLÜ-BAND DEĞERİ (mHz): ...

TARİH	SAAT	SIRA_NO	FRE_HZ	BRM_GUC	BRM_AKT	BRM_SEK	BRM_DONEN	BRM_GNC1_M	BRM_GNC1_M	BRM_GN	BRM_SFK_R	BRM_PFK	REF_T			
19.01.2011	00:00:00	1	50.000	700.000	685.000	730.000	650.000	745.000	635.000	50.000	60.000	250.000	40.000	15.000	1	
...	17:00:00	61201	50.000	700.000	685.000	730.000	650.000	745.000	635.000	50.000	60.000	250.000	40.000	15.000	1	
19.01.2011	17:00:01	61202	50.000	700.000	685.000	730.000	650.000	745.000	635.000	50.000	60.000	250.000	40.000	15.000	1	
19.01.2011	17:00:02	61203	50.000	700.000	685.000	730.000	650.000	745.000	635.000	50.000	60.000	250.000	40.000	15.000	1	
...	20:00:00	72001	50.000	700.000	685.000	730.000	650.000	745.000	635.000	50.000	60.000	250.000	40.000	15.000	1	
19.01.2011	20:00:01	72002	50.000	700.000	685.000	730.000	650.000	745.000	635.000	50.000	60.000	250.000	40.000	15.000	1	
19.01.2011	20:00:02	72003	50.000	700.000	685.000	730.000	650.000	745.000	635.000	50.000	60.000	250.000	40.000	15.000	1	
...	19.01.2011	22:00:00	79201	50.000	350.000	343.000	365.000	325.000	380.000	310.000	25.000	30.000	125.000	20.000	15.000	1
19.01.2011	22:00:01	79202	50.000	350.000	343.000	365.000	325.000	380.000	310.000	25.000	30.000	125.000	20.000	15.000	1	
...	19.01.2011	23:58:59	86400	50.000	350.000	343.000	365.000	325.000	380.000	310.000	25.000	30.000	125.000	20.000	15.000	1

* Bu dosya öncelikle Sekonder Frekans Kontrolüne katılan ve aynı zamanda da Primer Frekans Kontrolüne katılanların izlenmesi için düzenlenmiştir. Sadece Primer Frekans Kontrolüne katılan UEVÇB'lerin, kullanımının, her bir ünite yerine, rezerv bildirimini yapılan birim bazında izlenmesi için de kullanılabilir. Bu durumda, TEİAŞ'ın değerlendirme göre, 1,2,3,4,7,8,9,10,11,13 nolu verilenin alınması talep edilebilir.

• Kayıt dosyası her bir gün, frekans kontrolüne katılan (primerya da sekonder frekans kontrolü) her bir "birim" için, sanyelik bazda (TEİAŞ teknar değerlendirilebilir), aynı ayrı düzleneneklerdir.

• Kayıt dosyasına Türkçe karakterler olmayacak ve büyük harfler kullanılacaktır.

• Analog değerler (Üsteki tablodaki 1-13 nolu stünlardaki değerleri) virgülle sonraki 3 (Üç) basamak olarak, Mantık(10) değerler TEİAŞ IKOBİD tarafından belirlenilen sinyal tamımlaması doğrultusunda kaydedilecektir. Onluk ayraç olarak nokta değil virgül kullanılacaktır.

• Kayıt dosyasındaki her bir satırın sonuna noktalı virgül karakteri konulacaktır.

• Kayıt dosyası "csv" metin biçiminde olup, dosyada yer alan her bir alan noktalı virgül karakteri ile birbirinden ayrılacaktır.

• Kayıt dosyası adı, sekonder frekans kontrolüne katılanlar için "SFK", sadece primer frekans kontrolüne katılanlar için ise "PFK", birim adı ve tarih içerecek şekilde "S(P)FK_birimadi_yyyymmdd_yyyymmdd.csv" biçiminde belirtilerek olmalıdır. (örneğin: SFK_ABCDGKCSBlok1_20110119.csv)

• Kayıt dosyasının sekizinci satırında ilk satırının adını yer alacak ve noktalı virgül karakteri ile birbirinden ayrılacaktır;

a) İlk satırında Santral Adı (örneğin ABC DGKCS)

b) İkinci satırında, frekans kontrolüne katılan birimin (UEVÇB ya da AGC'den referans değer gelen birim) (Ünitelkombine çevrim bloğu/santral) adı (örneğin ABC DGKCS Blok 1)

c) Üçüncü satırında, MW cinsinden, birimin (UEVÇB ya da AGC'den referans değer gelen birim) (Ünitelkombine çevrim bloğu/santral) kurulu gücü (nominal aktif gücü) (örneğin 750,000)

d) Dördüncü satırında, Igili birimin, "aktif ünittelilerin" primer frekans kontrolu için getirilen 4,00:4,000

e) Beşinci satırında, Igili birimin, "raktif ünittelilerin", "geçerli "droop" değerleri (örneğin 25,000 basamak frekans değişimi verdiği leptonun ortalaması dengeye gelme süresi. (örneğin 22 sn)

f) Altinci satırında ise MV/dak cinsinden Igili birimin "vakif ünittelilerinin" yük alma, alma hızları (Ramp-up, Ramp-down) (örneğin 25,000:30,000:30,000)

*"Aktif Ünite"den kast, yük alıp atmazı doğrudan kontrol edilebilir ünittelere riferitir. Kombine çevrim santrallerinin kayar basing modunda çalışan buhar türbinleri aktif ünitesi değerlendirilmemektedir.

g) Yedinci satırında ise MHz cinsinden, primer frekans kontrolüne katılan ünittelere riferitir. (örneğin 10,000:10,000:)

Ölű-band değeri, hız ölçümünün tek bir yarından tek bir değer olarak ifade edilecektir. Yani loplama 20 mHz olan ölü-band değeri olan bir Ünitenin, +/-10 mHz olan ölü-band değeri 10,000 olarak ifade edilecektir.

• Kayıt dosyasının sekizinci satırında yer alan TARIH bilgi, gün, ay yıl sıralaması "gg.aa.yyy" biçiminde kaydedilecektir.

i) Sekizinci satırın 2. sutununda yer alan SAAT bilgisi, saat, dakika ve saniye sıralaması "hh:mm:ss" biçiminde kaydedilecektir. Bu formata salise bilgisi eklenmemelidir.

j) Sekizinci satırın 3. sutununda yer alan SIRA_NO; herbir veri için bir artırılaç şekilde virgüsüz kaydedilecektir.

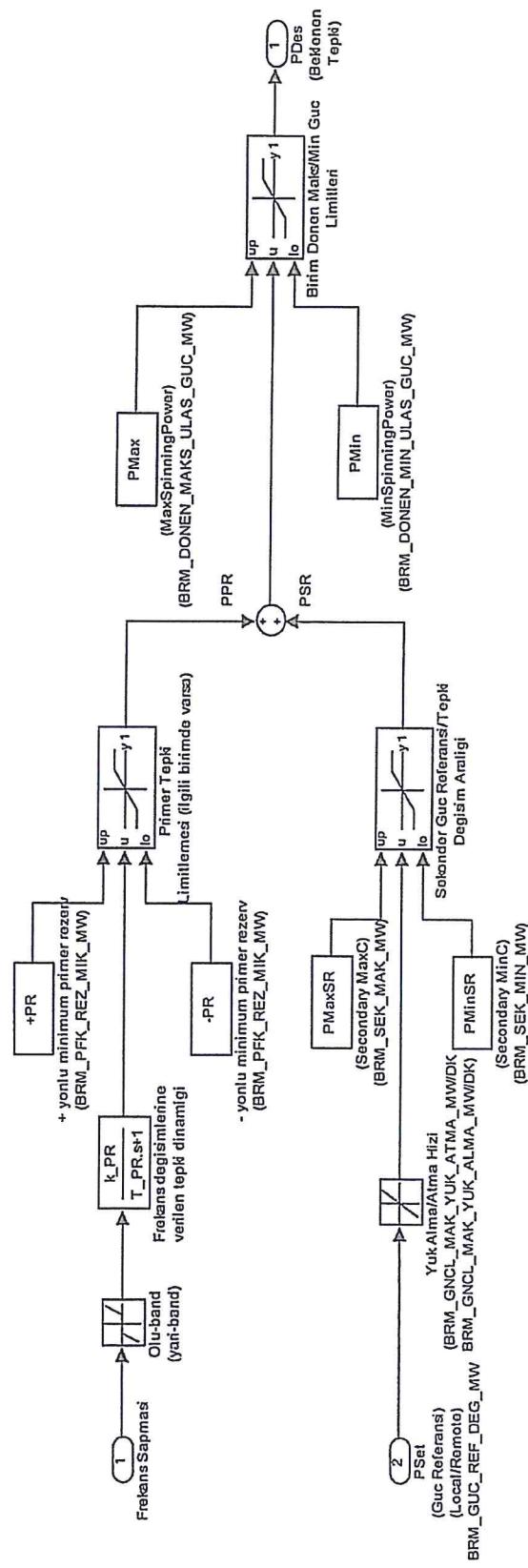
• Ölçme verileri kayıt dosyasının dokuzuncu satırından itibaren yer alacaktır.

- 1) FRE_HZ alanına, şebeke frekanı Hz cinsinden kaydedilecektir.
 - 2) BRM_GUC_REF_DEG_MW alanına, birim AGC kontrolü altında iken, AGC sisteminden hangi birimle (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) referans değer göndiysorsa, o birimin bülüt güç referans değerini (Remote Setpoint) MW cinsinden kaydedilecektir. İlgili birimin AGC kontrolune dayalı olarak, "birimin" gerekli üçünlemalarını yine girmek üzere doğrultılı birlikte Lokal güç referans değerini (Local Setpoint) kaydedilecektir.
 - 3) BRM_AKT_CIK_GUCU_BRUTMW alanına, ilgili birimin (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) anlık aktif bülüt çıkış güçü (bağıntı noktası) MW cinsinden kaydedilecektir.
 - 4) BRM_AKT_CIK_GUCU_NETMW alanına, ilgili birimin (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) anlık aktif net çıkış gücü (bağıntı noktası) MW cinsinden kaydedilecektir.
 - 5) BRM_SEK_MAK_MW alanına, ilgili birimin (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) anlık ulaşılabilir maksimum güç seviyesi (Secondary MinC) (MW) cinsinden kaydedilecektir.
 - 6) BRM_SEK_MIN_MW alanına, ilgili birimin (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) anlık ulaşılabilir maksimum aktif güç seviyesi (Secondary MaxC) (MW) cinsinden kaydedilecektir.
 - ***5 ve 6 nolu maddelerde, ilgili birimin (ünite veya kombine çevrim bloğu veya santral) AGC sistemi tarafından gönderilen referans değerinin ulaşılabilirliği sınır değerlerin de iletilen, "sekonder kontrol için" ulaşılabilir minimum güç seviyesi (Secondary MinC) (MW) cinsinden kaydedilecektir.
 - 7) BRM_DONEN_MAK_ULAS_GUC_MW alanına, ilgili birimin (ünite/kombine çevrim bloğu/santral), devrede olan ünitesiyle, ulaşılabilir maksimum aktif güç MW cinsinden kaydedilecektir. Bu yoldan, bu değerlerin deverecek olan AGC kontrolünden ulaşılabilir maksimum çıkış gücünü belirler. (MaxSpinPower)
 - 8) BRM_DONEN_MIN_ULAS_GUC_MW alanına, ilgili birimin (ünite veya kombine çevrim bloğu veya santral), devrede olan ünitesiyle, ulaşılabilir最小值 aktif güç MW cinsinden kaydedilecektir. Bu değerlerin deverecek olan ünitesiyle, ulaşılabilir maksimum çıkış gücünü belirler. (MinSpinPower)
 - 9) BRM_GNCL_MAK_YUK_ALMA_MWIDK alanına, "İlgili birimin" (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) maksimum yük alma hızı, güncel bilgi MW/dk cinsinden kaydedilecektir.
 - 10) BRM_GNCL_MAK_YUK_ATMA_MWIDK alanına, "İlgili birimin" (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) maksimum yük alma hızı güncel bilgi MW/dk cinsinden kaydedilecektir.
 - ***9 ve 10 nolu maddelerde belirtilen yük alma ve alma hızı değerleri ilgili birimin kombiné çevrim bloğu veya birden fazla ünitede bir santral olmasının durumunda devrede olan ünitesi sayısına göre değişecektir. Bir kombiné çevrim bloğu için yük alma hızı RUR = NxRR olarak değerlendirilmelidir.
 - 11) BRM_GNCL_KPR_MWIHZ alanına ilgili birimin deverecek olan ve primyen teki veren ünitenin dikkate alınarak, ilgili birimin, herhangi bir limite olmadığı düzündürdürtünde, 1 Hz frekans değişimine vereceği MW tepliği gürçel olarak kaydedilecektir. (örneğin ilgili birimin %4 olan 250 MW'lık bir ünite devrede ise bu değer 250 MW/200 MHz yani 125 MHz'dır. İki ünite devrede ise bu değer 250 MW/Hz'dır)
 - 12) BRM_SFK_REZ_MIK_MW alanına, ilgili birimin (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) PYSde belirlenen, sekonder frekans kontrolü için rezerv miktarı kaydedilecektir.
 - 13) BRM_PFK_REZ_MIK_MW alanına, ilgili birimin (ünite/kombine çevrim bloğu/santral) PYSde belirlenen, primer frekans kontrolü için rezerv miktarı kaydedilecektir.
 - 14) AGC_AKT alanına, birim AGC tarafından kontrol ediliyorsa 1. edilimiyorsa 0 kaydedilecektir. (IKOBID sinyal tanımlaması)(Plant in Remote Control, LREM, 1/0)
 - 15) REF_GEC alanına, AGC tarafından gönderilen referans değer geçerli ise 1, geçerli değil ise 0 kaydedilecektir. (IKOBID sinyal tanımlaması) (Invalid Remote Power Demand, LRPD, 1/0)
- Örnek Kayıt Dosyası İçeriği (SFK_abcdgkcsblok1_20110119.zip):
- ```

SANTRAL ADI : ABC DGKS;
SANTRAL/KOMBİNE ÇEVİRİM BLOĞU/UNİTE) ADI : ABC DGKS BLOK1;
FREKANS KONTROLUNE KATILAN BİRİMİN (UEVB ya da AGC'den referans değer gelen birim) (SANTRAL/KOMBİNE ÇEVİRİM BLOĞU/UNİTE) NOMİNAL AKTİF GÜÇ (KURULU GÜÇ) (MW) : 750,000;
İLGİLİ BİRİMİN "AKTİF ÜNİTELERİNİN" "DROOP" DEĞERLERİ (M): 4,000;4,000;
İLGİLİ BİRİMİN "AKTİF ÜNİTELERİNİN" GECERLERİ I.I.B.: 200 milz "LİK BASAVAK FREQANS DEĞİŞİGININE VERDİĞİ TEPKİNİN ORTALAMA DENGİYE GELEN SUREŞİ (sn) : 22;
İLGİLİ BİRİMİN "AKTİF ÜNİTELERİNİN" YUK ALMA - AYNA İMZLLARI (MW/dak): 25,000;30,000;25,000;30,000;
İLGİLİ BİRİMİN "AKTİF ÜNİTELERİNİN" HZ REGULATORUNA GİDEN HZ BİLGİSİNEDEKI +/- İSTEKESEL OLJU-BAND DEĞERİ (mHz): 10,000;10,000;
19.01.2011/00:00:15,00,000;700,000;665,000;730,000;650,000;745,000;635,000;50,000;60,000;250,000;10,000;15,000;1,1;
19.01.2011/17:00:01:612021;50,000;700,000;685,000;730,000;650,000;745,000;635,000;50,000;60,000;250,000;10,000;15,000;1,1;
19.01.2011/17:00:02:612023;50,000;700,000;685,000;730,000;650,000;745,000;635,000;50,000;60,000;250,000;10,000;15,000;1,1;
...
19.01.2011/20:00:00:72001;50,000;700,000;685,000;730,000;650,000;745,000;635,000;50,000;60,000;250,000;40,000;15,000;1,1;
19.01.2011/20:00:01:72002;50,000;700,000;685,000;730,000;650,000;745,000;635,000;50,000;60,000;250,000;40,000;15,000;1,1;
19.01.2011/22:00:00:79201;50,000;350,000;343,000;365,000;325,000;380,000;310,000;25,000;30,000;125,000;20,000;15,000;1,1;
19.01.2011/22:00:01:79202;50,000;350,000;343,000;365,000;325,000;380,000;310,000;25,000;30,000;125,000;20,000;15,000;1,1;
...
19.01.2011/23:59:59:86400;50,000;350,000;343,000;365,000;325,000;380,000;310,000;25,000;30,000;125,000;20,000;15,000;1,1;
```

Elde edilen veriler, aşağıdaki model üzerinden, belirli bir tolerans dahilinde, beklenen ve gerçekleşen lepki arasında sapma miktarı ve başarı hesaplanması için kullanılacaktır



TUBITAK UZAY GSB  
oguz.ilmaz@uzay.tubitak.gov.tr  
ismail.ilmaz@uzay.tubitak.gov.tr  
dogan.guzer@uzay.tubitak.gov.tr  
Mart 2011, Ankara



- 1) BARA\_GER\_kv alanına, canlı olan yüksek gerilim barasının kv olarak gerilim değeri kaydedilecektir. (İki baradan birinin amaplı boşalımıası durumunda, canlı olan baranın gerilimi kayıt altına alınmalıdır.)
- 2) BARA\_GER\_SET\_DEG\_kv alanına, PYS (Piyasa Yönetimi Sistemi) aracılığı ile İlgili birimle illetilen barın gerilim referans değeri kaydedilecektir.
- 3) BRM\_DONEN\_ASIRIKAZ\_ZOR\_MVAR alanına, İlgili "biriminin", İlgili baraya bağlı olarak devrede olan ünitesine sayısına göre, genetör terminalindeki belirlenen aşın ikazlı zorunu MVAR değerlerinin "toplamları" kaydedilecektir.
- 4) BRM\_DONEN\_DUSUKKAZ\_ZOR\_MVAR alanına İlgili "biriminin", İlgili baraya bağlı olarak devrede olan ünitesine sayısına göre, genetör terminalindeki belirlenen düşük ikazlı zorunu MVAR değerlerinin "toplamları" kaydedilecektir. (\* olarak)
- 5) BRM\_GEN\_TER\_TOPLAM\_MVAR alanına, İlgili birimin üniteslerinin genetör terminallerindeki toplam MVAR değeri kaydedilecektir.
- 6) UNI\_1\_GEN\_TER\_AKT\_CIK\_GUCU\_MW alanına, reaktif destek sağlayan birimin ilk ünitesine ait genetör terminali aktif çıkış gücü MW cinsinden kaydedilecektir.
- 7) UNI\_1\_GEN\_TER\_REA\_GUCU\_MVAR alanına, reaktif destek sağlayan birimin ilk ünitesine ait genetör terminali reaktif güç MVAR cinsinden kaydedilecektir.
- 8) UNI\_1\_GEN\_TER\_GER\_kv alanına, reaktif destek sağlayan birimin ilk ünitesine ait genetör terminali gerilim değeri KV cinsinden kaydedilecektir.
- 9) UNI\_1\_GEN\_MOD alanında genetörün işletme şekili belirlenecektir. (1=Generator Terminali Gerilimi Kontrolü, 2=Sabil Reaktif Güç Kontrolü, 3=Sabil Güç Faktörü Kontrolü) \*\*\*
- 10) UNI\_2\_GEN\_TER\_AKT\_CIK\_GUCU\_MW bilgisi reaktif destek sağlayan birimde ikinci bir ünite varsa doldurulur. Bu alana, reaktif destek sağlayan birimin ikinci ünitesine ait genetör terminali aktif çıkış gücü MW cinsinden kaydedilecektir.
- 11) UNI\_2\_GEN\_TER\_REA\_GUCU\_MVAR bilgisi reaktif destek sağlayan birimde ikinci bir ünite varsa doldurulur. Bu alana, reaktif destek sağlayan birimin ikinci ünitesine ait genetör terminali reaktif güç MVAR cinsinden kaydedilecektir.
- 12) UNI\_2\_GEN\_TER\_GER\_kv bilgisi reaktif destek sağlayan birimde ikinci bir ünite varsa doldurulur. Bu alana, reaktif destek sağlayan birimin ikinci ünitesine ait genetör terminali gerilim değeri KV cinsinden kaydedilecektir.
- 13) UNI\_2\_GEN\_MOD alanında genetörün işletme şekili belirlenecektir. (1=Generator Terminali Gerilimi Kontrolü, 2=Sabil Reaktif Güç Kontrolü, 3=Sabil Güç Faktörü Kontrolü)
- 14) İlgili birimdeki ünitesi sayısına göre, UNI\_n\_GEN\_TER\_AKT\_CIK\_GUCU\_MW, UNI\_n\_GEN\_TER\_GER\_kv, UNI\_n\_GEN\_MOD bilgileri herbir ünitede için ayrı ayrı (Ünite3, Ünite4, ..., Ünite\_n) oluşturulacaktır.
- \*\* Düşük ikazlı MVAR değerleri - olarak ifade edilecektir.
- \*\* TEIAS tarafından aksı belirtildiğinde, barın gerilimi regulasyonu için ünitede kullanılmak temel işletme şekili "Generator Terminali Gerilimi Kontrolü" olmalıdır. (1)
- \* Üretilci tarafından hazırlanan, hazırlacak gündeği veri kayıtları (csv dosyası, ertesi gün en geç mesai bitimine kadar, İlgili Bölge Yük Tezvii İşlemi Modülü'nden burada belirtilen adresine elektronik ortamda gönderelecektir.
- Önemli Kavşat Dosyası İceriği (RGVK abches\_20110115.zip) :
- BARA GERİLİM REFERANS DEĞERİ İLETİLEN BİRİMİN (ÜNİTE/SANTRAL/KOMBİNE ÇEVİRİ BİLGİSİ ADI : ABC İİES; İLGİLİ BİRİMİN "ÜNİTELERİNİN" NOMİNAL AKTİF GÜCÜ (Phm) ve MINIMUM KARRİLİ ÜRETİM DUZEYİ (MKUD) (MW) : 100,000;40,000;100,000;40,000; VARSAYI : 100,000;40,000;100,000;40,000;21,000;48,000;-21,000;18,000;-21,000; VARSA, İLGİLİ ANLAŞMA DAİMLİNLİĞE SENKRON KOMPAKSATOR HİZMETİ VERBİLEN ÜNİTELERN SENKRON KOMPAKSATOR DURUMUNDAKİ ZORUNLU MVAR DEĞERLERİ (MVAR) : 0;
- 15.01.2011:00:00:00:1:153,000;154,000;144,000;-63,000;60,000;95,000;20,000;15,300;1:95,000;20,000;15,300;1;
- 15.01.2011:17:00:00:1021:153,000;154,000;144,000;-12,000;40,000;95,000;20,000;15,300;1:95,000;20,000;15,300;1;
- 15.01.2011:17:01:00:1022:153,000;154,000;146,000;-42,000;40,000;95,000;20,000;15,300;1:95,000;20,000;15,300;1;
- 15.01.2011:17:02:00:1023:153,000;154,000;96,000;-42,000;40,000;95,000;20,000;15,300;1:95,000;20,000;15,300;1;
- ..
- 15.01.2011:20:00:00:1201:153,000;154,000;144,000;-63,000;60,000;95,000;20,000;15,300;1:95,000;20,000;15,300;1;
- 15.01.2011:20:01:00:1202:153,000;154,000;144,000;-63,000;60,000;95,000;20,000;15,300;1:95,000;20,000;15,300;1;
- 15.01.2011:20:02:00:1203:153,000;154,000;144,000;-63,000;60,000;95,000;20,000;15,300;1:95,000;20,000;15,300;1;
- ..
- 15.01.2011:22:00:00:1321:153,000;154,000;148,000;-21,000;30,000;95,000;30,000;15,500;1:0,000;0,000;1:0,000;0,000;1;
- 15.01.2011:22:01:00:1322:153,000;154,000;148,000;-21,000;30,000;95,000;30,000;15,500;1:0,000;0,000;1:0,000;0,000;1;
- ..
- 15.01.2011:23:59:00:1440:153,000;154,000;148,000;-21,000;30,000;95,000;30,000;15,500;1:0,000;0,000;1:0,000;0,000;1;